

Oföddas själsliv

HAVANDESKAP och födande har alltid haft omkring sig en nimbus av blandade känslor och föreställningar. Lycka, skräck, vidskepelse har varit grogrund för spekulationer i olika riktningar. Allteftersom den obstetriska teknologin (förlossningskonsten) avancerat och vetenskaplig forskning i graviditetens fysiologi givit oss ökade kunskaper om de biologiska skeendena har många populära uppfattningar fått revideras.

Ingen tror väl numera att den blivande moderns möte med en hare skulle åsamka hennes väntade barn harmynthet. Inte heller accepterar vi s k eldsmärken som följd av något som barnets mor råkat ut för under graviditeten.

Efter första världskriget talades om hur kvinnor som varit olyckliga, disharmoniska, ängsliga under graviditeten födde disharmoniska barn. Man kan fråga sig vad som var det ursprungliga, primära i moderns disharmoni eller barnets. Det är förklarligt om en kvinna som går i ständig ängslan och oro inte orkar ge sitt nyfödda barn den harmoniska och lugna omsorg som barnet behöver för att utvecklas harmoniskt.

Undersökningar av barn under nödtid har emellertid visat, att fostrets kropp tar för sig vad den behöver, så länge modern har några reserver att ge av och en del därutöver. Först när moderns kraft och kondition är helt på upphällningen börjar även fostret tackla av. Man har sett rosiga, välfödda barn födas av helt utmärglade kvinnor.

Inför dessa rent fysiologiska fakta har en del av mytbildningen kring betydelsen även av moderns psykiska tillstånd under graviditeten för fostrets personlighetsutveckling avtagit.

□

I BOKEN *De oföddas hemliga liv* Albaav psykiatern Thomas Verny i samarbete med journalisten John Kelly konfronteras vi på nytt med gamla tankegångar och åsikter. Verny är väl hemmastadd i fostrets reflexologi. De slutsatser han drar ifrån detta område förefaller dock tvivelaktiga av och till. Vi vet att ett foster reagerar om man petar på moderns mage — det svarar med att sparka. Men att därifrån dra slutsatser om fostrets själsliv ter sig djärvt.

Författaren anser på tämligen osäkra grunder att barnets personlighet bildas ungefär i sjätte fostermånaden — detta i motsats till andra auktoriteter. Han förnekar inte betydelsen av biologiska marginaler som även Freud räknade med, men han talar inte om dem, och ingenting i hans bok visar att han tar hänsyn till biologiska variabler.

I inledningen till *De oföddas hemliga liv* citerar dr Peter Fedor-Freyborgh en tysk läkare, Friedrich Jahn som år 1804 bl a skrev: "En gravid kvinna skall sorgfälligt ge akt på sina känslor. Den svaga varelsen i hennes livmoder kan skadas av hennes obehärskade vrede!"

Thomas Verny är djupt engagerad i moderns tillstånd under gravi-

diteten. Han menar i överensstämmelse med citatet ovan att allt som en kvinna tänker, känner och hoppas påverkar hennes ofödda barn. Han påstår att många av de symptom som numera räknas in i det s k MBD-syndromet (=de små hjärn-skadornas symtombild), rastlöshet, oro, bristande förmåga till koncentration och uthållighet o s v beror på barnets minnen från fosterstadiet.

□

DET ÄR VANLIGT idag att i psykoterapi med eller utan hypnos få patient eller klient att återuppleva sitt eget utträde ur livmodern, sin egen födelse. Att man glömt denna dramatiska händelse i sitt liv tillskriver författaren effekten av oxytocin, ett hormon som avsöndras i modern, går över till fostret och framkallar minnesförlust. Om minnet kan återuppväckas anser han beror på att ett annat hormon, som bildas i hypofysen (=undre hjärnbihaget), i sin tur går in och aktiverar minnet. Fostrets minne av moderns sinnestillstånd och stämningar är inte lätt att leda i bevis.

Att talfel skulle hänga ihop med att barnet föds med navelsträngen om halsen ter sig något väl fantastiskt liksom många andra av författarens stundom kategoriska, dess- emellan hypotetiska slutsatser.

I förordet talar Verny om upptäckter som bildar grund för hans uppfattning, bl a att "Fostret kan se, höra, förnimma, känna olika smaker och på ett primitivt sätt t o m lära. . ." Åtskilligt av detta må vara riktigt, men att fostret ser i livmoderns mörka inre — fan tro't.

Vad författaren skriver om alkohol och tobak med hänsyn till graviditet och fosterskador är tänkvärt, särskilt hans uppgift om dessa gifters inverkan på mannens spermier. Vanligen är det ju kvinnan som får bära hundhuvudet när det gäller risken för fosterskador.

Det Verny säger om att risken för utdragen, besvärlig förlossning är större hos ängsliga, rädda och spända kvinnor än hos de trygga, säkra, avspända, äger sin riktighet. Denna vetskap ligger bakom den i Sverige snart generellt genomförda psykoprofylaxen med avspännings- terapi i mödravården.

□

BOKEN är kontroversiell. Man blir misstänksam inför alla superlativa epitet som tilldelas Vernys referenter: den framstående pediatrikern, den högt aktade obstetrikeren, den banbrytande forskaren o s v. Boken är en blandning av dokumenterade fakta och lösa romantiserande spekulationer, dessa senare ofta även presenterade som oemotsägliga axiom. De fall som refereras är inte bevisande, även om teorierna däromkring kan vara roande och någon gång tankeväckande.

Vernys bok är alltså i stort sett mer präglad av fantasi och engagemang än övertygande saklighet. Måntro om inte författaren stundom läser sina auktoriteter som fan läser bibeln.

Inga-Greta Agrell